

การศึกษาสมบัติทางกายภาพและสมบัติของผ้าทอจากเส้นด้ายใยผสมฟิลาเจนร่วมกับเส้นใยใบสับปะรดย้อมสีครามธรรมชาติ

THE STUDY OF PHYSICAL PROPERTIES AND FABRIC PROPERTIES FROM FILAGEN FIBERS MIXED PINEAPPLE LEAFS FIBERS USING NATURAL INDIGO DYED

ศุภนิชา ศรีวรรเดชไพศาล^{1*}, เกียรติศักดิ์ เขียวมั่ง¹, สาคร ชลสาคร²

Supanicha Srivorradatpaisan^{1*}, Kriangsak Khiaomang¹, Sakorn Chonsakorn²

¹คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹Faculty of Fine and Applied Art, Burapha University.

²คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

²Faculty of Home Economics, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

*Corresponding author, e-mail: supanicha_s@mutt.ac.th

Received: 14 April 2020; Revised: 2 October 2021; Accepted: 31 March 2021

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาสมบัติทางกายภาพของเส้นใยและเส้นด้ายผสมจากเส้นใยฟิลาเจนผสมเส้นใยใบสับปะรด 2) เพื่อศึกษาการต้านรังสียูวี การต้านเชื้อแบคทีเรีย และความต้านทานแรงฉีกขาดของผ้าทอจากเส้นใยฟิลาเจนผสมเส้นใยใบสับปะรดย้อมสีครามธรรมชาติ และเพื่อให้ได้ผ้าทอจากเส้นใยฟิลาเจนผสมเส้นใยใบสับปะรดย้อมสีครามธรรมชาติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้มาตรฐานการทดสอบ AATCC ให้ผลการย้อมสีที่ดี การผสมเส้นด้ายโซ่อัตราส่วนเส้นใยสับปะรดร้อยละ 15 เส้นใยฟิลาเจนร้อยละ 25 และเส้นใยฝ้ายร้อยละ 60 ด้วยระบบการปั่นแบบปลายเปิด (Open-End Spinning) ได้เส้นด้ายมีขนาด 20/1 ดีเนียร์ และเมื่อนำมาทดสอบการต้านรังสีอัลตราไวโอเล็ตผ้าสับปะรดย้อมครามมีความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้สูงสุด มีค่าการป้องกันรังสียูวีเอ (UV-A) ร้อยละ 1.02 และยูวีบี (UV-B) ร้อยละ 0.84 อยู่ในระดับที่สามารถต้านรังสียูวีได้ดีเยี่ยมอีกด้วย ส่วนผ้าพื้นนั้นมีค่าอยู่ในระดับที่สามารถต้านรังสียูวีได้ต่ำ ผลการทดสอบด้านต้านแบคทีเรีย พบว่า แบคทีเรียชนิด *Staphylococcus aureus* ของผ้าย้อมครามพบว่า ผ้ามีสมบัติด้านการต้านแบคทีเรียได้ดีเยี่ยม และสามารถต้านแบคทีเรียชนิด *Klebsiella pneumoniae* ได้ระดับปานกลาง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความต้านทานแรงฉีกขาดกับผ้าทอชนิดอื่นนั้นมีความต้านทานด้านแนวเส้นด้ายยืนไม่แตกต่างกัน เมื่อทำการเปรียบเทียบแนวเส้นด้ายพุ่งมีความต้านทานแรงฉีกขาดแตกต่างกันเล็กน้อยโดยผ้าทอสับปะรดมีความต้านทานแรงฉีกขาดสูงที่สุด

คำสำคัญ: สมบัติทางกายภาพ สมบัติผ้าทอ เส้นใย เส้นด้าย

ยาวคลื่นของแสง UV-B เป็นสาเหตุทำให้เกิดการเกรียมแดด เป็นฝ้า และแห้งกร้าน ซึ่งอาจทำให้เกิดมะเร็งผิวหนังได้ สำหรับ UV-A สามารถทะลุผ่านกระจก และเมฆเข้าถึงชั้นผิว โดยจะกระตุ้นให้เกิดการสร้างเมลานินทำให้ผิวคล้ำแดด แต่ไม่มีอาการแสบและเป็นสาเหตุทำให้เกิดรอยเหี่ยวย่น [2] มีนักวิจัยหลายคนได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการต้านรังสียูวีในผ้า ได้แก่ โครงสร้างผ้า การเติมสารประกอบต่าง ๆ เพื่อเสริมคุณสมบัติในการต้านรังสียูวี การย้อมสีผ้า อีกทั้งยังมีการย้อมสีผ้าด้วยพืชต่าง ๆ เช่น ผ้าไหมย้อมชา มีค่าการต้านรังสียูวีได้ในระดับสูงสุด [3] การศึกษาการต้านรังสียูวีในพืชสามารถต้านได้ถึงร้อยละ 20-35 เนื่องจากในพืชเหล่านั้นประกอบด้วยสารประกอบในกลุ่มฟีนอลิก (Phenolic Compounds) [4] โดยได้มีนักวิจัยศึกษาการย้อมสีจากต้นโกกงางใบเล็กในการต้านรังสียูวีพบว่าสีย้อมจากต้นโกกงางใบเล็กนั้นสามารถต้านรังสียูวีได้ดี [5] ในส่วนของการศึกษาสิ่งทอกับการป้องกันรังสียูวี: กรณีศึกษาผ้าฝ้ายย้อมคราม พบว่าผ้าฝ้ายย้อมครามจากทุกแหล่งย้อมในการทดลองสามารถป้องกันรังสียูวีได้ดีถึงดีเยี่ยม [6] นอกจากการต้านรังสียูวีเป็นที่ตระหนักในปัจจุบัน ยังมีการศึกษาด้านต้านเชื้อแบคทีเรียจากสารธรรมชาติ นั้น เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทออีกด้านหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการในการเพิ่มคุณสมบัติให้กับวัสดุสิ่งทอที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสีย้อมธรรมชาติบางอย่างสามารถย้อมผ้าได้โดยมีความสวยงามของสีที่ไม่ซ้ำกัน อีกทั้งยังคงต้านเชื้อแบคทีเรียได้อีกด้วย [7-8] ได้ศึกษาหาแนวทางการพัฒนาสารตกแต่งสำเร็จที่มาจากธรรมชาติเพื่อนำมาใช้ในสิ่งทอรักษ์โลกโดยนำขมิ้นและโคโคซานมาใช้ในสารตกแต่งบนผ้าทอพบว่าสามารถช่วยในผ้ามีสมบัติการต้านเชื้อแบคทีเรียที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมบัติทางกายภาพของเส้นใยและเส้นด้ายผสมจากเส้นใยพืลาเจนผสมเส้นใยใบสับปะรด
2. เพื่อศึกษาการต้านรังสียูวี การต้านเชื้อแบคทีเรีย และความต้านทานแรงฉีกขาดของผ้าทอจากเส้นใยพืลาเจนผสมเส้นใยใบสับปะรดย้อมสีครามธรรมชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ

1. นำเส้นใยใบสับปะรด เส้นใยพืลาเจน และเส้นใยฝ้าย มาผสมเข้าด้วยกันโดยใช้วิธีการผสมเส้นใยก่อนการปั่นเป็นเส้นด้ายแบบปลายเปิด (Open-End Spinning (OE) เพื่อผลิตเส้นด้ายเบอร์ 20/1 Denier
2. ศึกษาสมบัติทางกายภาพเส้นใยและเส้นด้ายด้วยกล้อง Scanning Electron Microscopy (SEM)
3. ทอผ้าเส้นใยผสมด้วยอัตราส่วนจากเส้นใยใบสับปะรดร้อยละ 15 เส้นใยพืลาเจนร้อยละ 25 และเส้นใยฝ้ายร้อยละ 60
4. ย้อมสีครามธรรมชาติ โดยกลุ่มหอมดิน กลิ่นคราม จังหวัดสกลนคร
5. ทดสอบผ้าทอด้วย Labsphere 2000 F Solar pectrum Irradiance used : Noonday, July 3, Sonlight, Albuquerque, nm. No. of Scans : 6 ใช้มาตรฐานการทดสอบ AATCC 183 : 2014 ในการทดสอบด้านการส่องผ่านรังสีอัลตราไวโอเล็ตผ่านผ้า (UV Protection) โดยการใช้ซึ่งการกำหนดค่าความสามารถในการป้องกันรังสีเป็น UPF ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับค่า UPF ในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ต

ช่วงค่า UPF	ระดับการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ต	เปอร์เซ็นต์การส่องผ่านของรังสีอัลตราไวโอเล็ต
<15	มีความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้น้อย (ปริมาณรังสีที่ป้องกันได้อยู่ต่ำกว่า 93.3-95.9%)	>6.7
15-24	มีความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้ดี (ปริมาณรังสีที่ป้องกันได้อยู่ต่ำกว่า 93.3-95.9%)	6.7-4.2
25-39	มีความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้ดีมาก (ปริมาณรังสีที่ป้องกันได้อยู่ต่ำกว่า 96.0-97.4%)	4.1-2.6
40-50, 50+	มีความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้สูงสุด (ปริมาณรังสีที่ป้องกันได้อยู่ต่ำกว่า 93.3%)	≤2.5

ที่มา [4]: Daniele, Grifoni. Laura, Bacci. Sara Di, Lonardo. Patrizia, Pinelli. Arianna, Scardigli. Francesca, Camilli. Francesco, Sabatini. Gaetano, Zipoli. Annalisa, Romani. (2014). UV protective properties of cotton and flax fabrics dyed with multifunctional plant extracts. *Dyes Pigments*, 105, 89-96.

6. ทดสอบผ้าด้านต้านแบคทีเรียหม้อหนึ่งอัดไอน้ำก่อนการทดสอบที่ 121 องศาเซลเซียส 15 ปอนด์/ตารางนิ้ว 15 นาที ใช้มาตรฐานการทดสอบ AATCC TM 100 : 2012

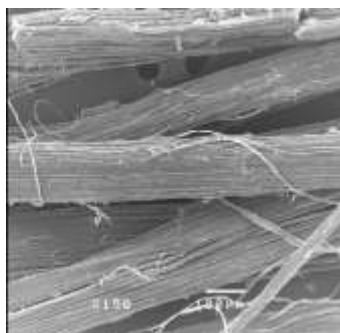
7. ทดสอบผ้าด้านความต้านทานแรงฉีกขาด Elmendorf Tester ชีตความสามารถของเครื่อง 6,400 กรัม สภาวะขึ้นทดสอบ อุณหภูมิ 21±1°C, ความชื้นสัมพัทธ์ 65±2% ใช้มาตรฐานการทดสอบ ASTM D 1424: 2009

ผลการวิจัย

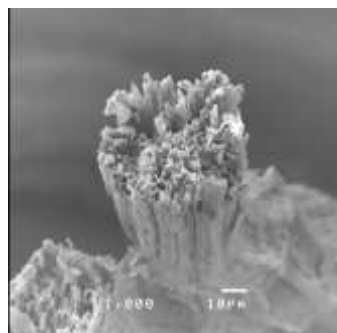
ผลการศึกษสมบัติทางกายภาพเส้นใยและเส้นด้ายด้วยกล้อง Scanning Electron Microscopy (SEM) และผลการวิจัยด้านการทดสอบผืนผ้าทอจากเส้นใยฟิลาเจนร่วมกับเส้นใยไบสับประดย้อมสีครามธรรมชาติโดยใช้อัตราส่วนการผสมเส้นใยสับประดร้อยละ 15 เส้นใยฟิลาเจนร้อยละ 25 และเส้นใยฝ้ายร้อยละ 60 ได้ผลการทดสอบความแข็งแรงของผืนผ้า ใช้การทดสอบ UV Protection, Collagen (Identification by Hydroxyproline) ด้านต้านแบคทีเรียของสิ่งทอ และความต้านทานแรงฉีกขาด โดยได้ผลการทดสอบ ดังนี้

การศึกษาสมบัติทางกายภาพของเส้นใยและเส้นด้าย

- เส้นใยโพลีเอสเตอร์

(ก)

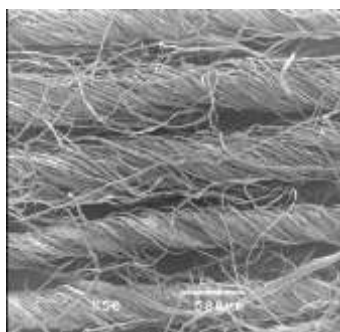

(ข)

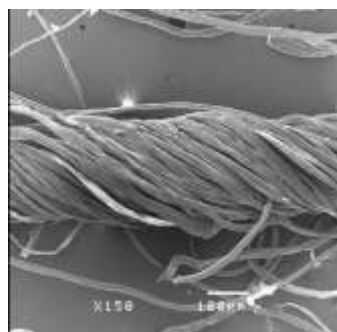
ภาพที่ 1 ลักษณะทางกายภาพกลุ่มของเส้นใยโพลีเอสเตอร์ (ก) ภาพตามยาวของเส้นใย (150X) และ (ข) ภาพตัดขวางของเส้นใย (1000X)

ที่มา: ศุภนิชา ศรีวรรเดชไพศาล (ผู้วิจัย)

- เส้นด้ายใยผสมโพลีเอสเตอร์

(ก)

(ข)

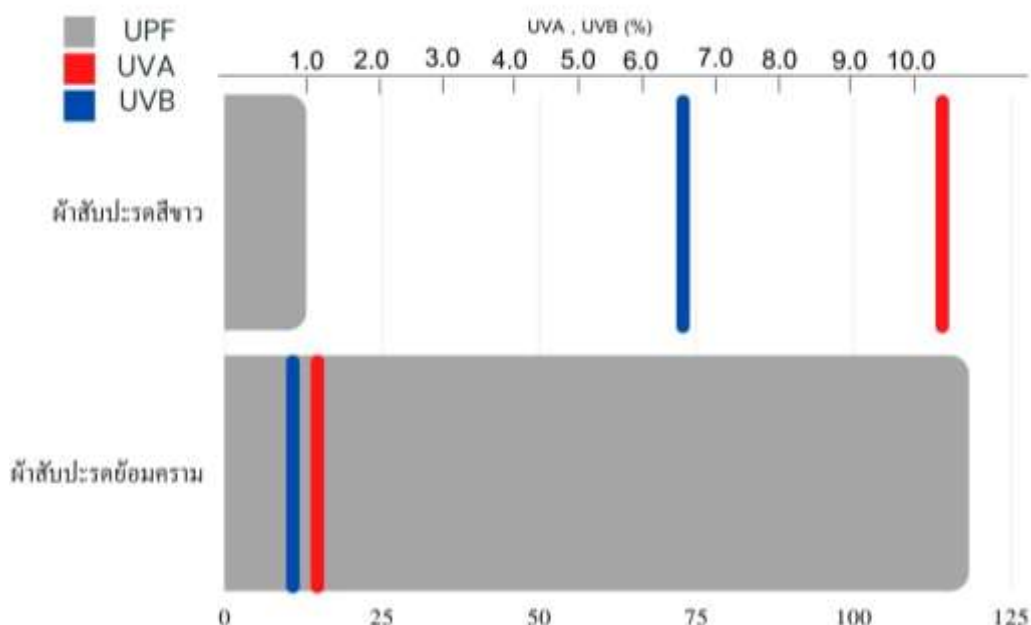
ภาพที่ 2 เส้นด้ายใยผสมโพลีเอสเตอร์ (ก) ภาพ SEM ตามยาวกลุ่มเส้นด้ายที่กำลังขยาย x50 (ข) ภาพ SEM เส้นด้ายที่กำลังขยาย x150

ที่มา: ศุภนิชา ศรีวรรเดชไพศาล (ผู้วิจัย)

จากภาพที่ 1-2 จะเห็นว่า เส้นด้ายใยผสมโพลีเอสเตอร์ โดยใช้วิธีการปั่นด้วยระบบการปั่นด้ายแบบปลายเปิด (Open-End Spinning (OE) ผลิตเส้นด้ายเบอร์ 20/1 Denier อัตราส่วนผสมเส้นใยโพลีเอสเตอร์ร้อยละ 15 เส้นใยพอลิเอสเตอร์ร้อยละ 25 และเส้นใยฝ้ายร้อยละ 60 ลักษณะผิวเส้นใยโพลีเอสเตอร์ไม่เรียบตามลักษณะของเส้นใยธรรมชาติจากพืช มีลักษณะเป็นโพรง มีรูพรุนสูง สลับซับซ้อนกันอย่างหนาแน่น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีของเส้นใยในด้านสามารถเก็บกักอากาศได้ดี โดยเส้นด้ายใยผสมโพลีเอสเตอร์มีความเรียบของเส้นด้าย และมีลักษณะการเข้าเกลียวของเส้นใยแต่ละชนิดได้เรียบ และผสมกันได้ดีอีกด้วย

การต้านรังสีอัลตราไวโอเล็ตผ่านผ้า (UV Protection)

จากผลการทดลองวัดค่าการต้านรังสีอัลตราไวโอเล็ตผ่านผ้า พบว่า ผ้าทอใยผสมไบสับปะรดสีขาว และผ้าทอใยผสมไบสับปะรดย้อมครามมีค่าการต้านรังสีอัลตราไวโอเล็ต (UPF) คือ 13.01 และ 118.35 ตามลำดับ

ภาพที่ 3 ผลการต้านรังสีอัลตราไวโอเล็ต

ที่มา: ศุภนิชา ศรีวรรเดชไพศาล (ผู้วิจัย)

ผลการต้านรังสีอัลตราไวโอเล็ตผ้าทอใยผสมไบสับปะรดย้อมครามมีค่ามากกว่า 50 เป็นค่าที่แสดงความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้สูงสุด ส่วนผ้าพื้นนั้นมีค่าน้อยกว่า 50 มีการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่อยู่ในระดับต่ำ สำหรับผ้าทอใยผสมไบสับปะรดย้อมครามมีค่าการป้องกันรังสียูวีเอ (UV-A) ร้อยละ 1.02 และยูวีบี (UV-B) ร้อยละ 0.84 อยู่ในระดับที่สามารถต้านรังสียูวีได้ดีเยี่ยม ซึ่งมีระดับเกินจากค่ามาตรฐานการป้องกันรังสียูวี คือ ร้อยละ 5 สอดคล้องกับมาตรฐานจีน (The Chinese National Standard GB/T 18830-2002) [4] ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานยุโรป (The European Standard for Sun Protective Clothing) ส่วนผ้าพื้นมีค่าการป้องกันรังสียูวีเอ (UV-A) ร้อยละ 11.33 และยูวีบี (UV-B) ร้อยละ 6.62 อยู่ในระดับที่สามารถต้านรังสียูวีได้ต่ำ ซึ่งไม่อยู่ในมาตรฐานการป้องกันรังสียูวีได้

ผลการทดสอบด้านต้านแบคทีเรีย

การทดสอบด้านต้านแบคทีเรียของผ้าทอสับปะรด โดยการใช้มาตรฐานการทดสอบ AATCC TM 100 : 2012 โดยขั้นทดสอบผ่านการฆ่าเชื้อด้วยหม้อนึ่งอัตโนมัติก่อนการทดสอบที่ 121 องศาเซลเซียส 15 ปอนด์/ตารางนิ้ว 15 นาที

ตารางที่ 2 แสดงการทดสอบต้านทานแบคทีเรีย

แบคทีเรีย	0 ชั่วโมง(C)	24 ชั่วโมง(A)	จำนวนแบคทีเรียที่ลดลง (ร้อยละ)
<i>Staphylococcus aureus</i> ATCC 6538	1.83×10^5	<100	>99.95
<i>Klebsiella pneumoniae</i> ATCC 4352	1.90×10^5	8.60×10^4	54.74

ที่มา: สุภนิชา ศรีวรรณไพศาล (ผู้วิจัย)

ผลการทดสอบต้านทานแบคทีเรีย พบว่า แบคทีเรียชนิด *Staphylococcus aureus* ของผ้าทอใยผสมไบสัปประดัย้อมครามพบว่า ผ้ามีสมบัติต้านการต้านแบคทีเรียได้ดีเยี่ยม ร้อยละ >99.95 ซึ่งสามารถต้านทานได้สูงกว่า ร้อยละ 95 ซึ่งความสามารถในการต้านแบคทีเรียชนิดนี้ให้ผลไม่แตกต่างกับการศึกษาการย้อมผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผ้าฝ้ายลินด้วยนาโนคาร์บอนและนาโนไททาเนียมออกไซด์ที่มีความสามารถยับยั้งแบคทีเรีย *Staphylococcus aureus* ได้ [9] และสามารถต้านแบคทีเรียชนิด *Klebsiella pneumoniae* ได้ระดับปานกลาง

ผลการทดสอบด้านความต้านทานแรงฉีกขาด

การทดสอบด้านความต้านทานแรงฉีกขาด โดยการใช้มาตรฐานการทดสอบ ASTM D 1424: 2009 โดยการใช้เครื่องทดสอบ ELMENDORF TESTER ชีตความสามารถของเครื่อง 6,400 กรัม สภาวะขึ้นทดสอบ อุณหภูมิ $21 \pm 1^\circ\text{C}$, ความชื้นสัมพัทธ์ $65 \pm 2\%$

ตารางที่ 3 แสดงการทดสอบความต้านทานแรงฉีกขาด

ชนิดของผ้า	เส้นด้ายยืน	เส้นด้ายพุ่ง
ผ้าทอใยผสมฝักตบชวา	27.72	12.47
ผ้าทอใยผสมไบสัปประด	27.74	13.05
ผ้าทอใยผสมก้านกล้วย	27.68	13.02

ที่มา: สุภนิชา ศรีวรรณไพศาล (ผู้วิจัย)

ผลการทดสอบด้านความต้านทานแรงฉีกขาด พบว่าความต้านทานแรงฉีกขาดเส้นด้ายยืนของผ้าทอทุกชนิดมีความต้านทานไม่แตกต่างกัน โดย ผ้าทอใยผสมไบสัปประดมีความต้านทานแรงฉีกขาด 27.74 นิวตัน ผ้าทอใยผสมฝักตบชวา 27.72 นิวตัน และผ้าทอใยผสมก้านกล้วย 27.68 นิวตัน ความต้านทานแรงฉีกขาดเส้นด้ายพุ่งมีความแตกต่างกันเล็กน้อย โดยผ้าทอใยผสมไบสัปประด และผ้าทอใยผสมก้านกล้วยมีความต้านทานแรงฉีกขาด 13.05 นิวตัน และ 13.02 นิวตัน ตามลำดับ ผ้าทอใยผสมฝักตบชวามีความต้านทานแรงฉีกขาดน้อยที่สุด คือ

12.47 นิวตัน จากการวิเคราะห์เนื่องจากการทอผ้าทั้ง 3 ชนิด ใช้เส้นด้ายยืนชุดเดียวกัน หากแต่ใช้ด้ายพุ่งในการทอแตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

ผ้าทอจากเส้นใยพืลาเจนผสมเส้นใยสับปะรดสามารถนำมาย้อมสีครามธรรมชาติได้ และเมื่อนำมาทดสอบการต้านรังสีอัลตราไวโอเล็ตผ้าสับปะรดย้อมครามมีความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้สูงสุด มีค่าการป้องกันรังสียูวีเอ (UV-A) ร้อยละ 1.02 และยูวีบี (UV-B) ร้อยละ 0.84 อยู่ในระดับที่สามารถต้านรังสียูวีได้ดีเยี่ยมอีกด้วย ส่วนผ้าพื้นนั้นมีค่าอยู่ในระดับที่สามารถต้านรังสียูวีได้ต่ำ ผลการทดสอบด้านต้านแบคทีเรียพบว่า แบคทีเรียชนิด *Staphylococcus aureus* ของผ้าย้อมครามพบว่า ผ้ามีสมบัติด้านการต้านแบคทีเรียได้ดีเยี่ยม ร้อยละ >99 และสามารถต้านแบคทีเรียชนิด *Klebsiella pneumoniae* ได้ระดับปานกลาง ผลการทดสอบด้านความต้านทานแรงฉีกขาด พบว่าความต้านทานแรงฉีกขาดเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าทอชนิดอื่นนั้นเส้นด้ายยืนของผ้าทอทุกชนิดมีความต้านทานไม่แตกต่างกัน โดย ผ้าทอใยผสมไบสับปะรดมีความต้านทานแรงฉีกขาด 27.74 นิวตัน ผ้าทอใยผสมฝักตบชวา 27.72 นิวตัน และผ้าทอใยผสมก้านกล้วย 27.68 นิวตัน ความต้านทานแรงฉีกขาดเส้นด้ายพุ่งมีความแตกต่างกันเล็กน้อย โดยผ้าทอใยผสมไบสับปะรด และผ้าทอใยผสมก้านกล้วยมีความต้านทานแรงฉีกขาด 13.05 นิวตัน และ 13.02 นิวตัน ตามลำดับ ผ้าทอใยผสมฝักตบชวามีความต้านทานแรงฉีกขาดน้อยที่สุด 12.47 นิวตัน จากผลการทดลองดังกล่าวผ้าทอสามารถนำไปใช้ในสิ่งทอที่เป็นเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์ด้านอื่นที่ไม่ต้องการความแข็งแรงของผืนผ้าสูงมากในปัจจุบันและเป็นการส่งเสริมสิ่งทอรักษ์โลกพัฒนาต่อยอดสู่สิ่งทอเพื่ออนาคตได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

เอกสารอ้างอิง

- [1] Omer Kamal Alebeida, Zhao Taoa, and A. I. Seedahmedc. (2015). New Approach for Dyeing and UV Protection Properties of Cotton Fabric Using Natural Dye Extracted from Henna Leaves. *Fibres & Textiles in Eastern Europe*. 23, 5(113), 60-65.
- [2] Kan, C. W. (2014, May). A Study on Ultraviolet Protection of 100% Cotton Knitted Fabric: Effect of Fabric Parameters. *The Scientific World Journal*, 2014, 1-10.
<https://doi.org/10.1155/2014/506049>
- [3] Mahamasuhaimi Masae, Phattharapha Joypod, Parnumart Choopool, and Ponchai Srisawang. (2017). Colour Fastness and UV Protection of Silk Dyed with tea. *Srinakharinwirot Science Journal*, 9(17), 73-82.
- [4] Daniele, Grifoni., Laura, Bacci., Sara Di, Lonardo., Patrizia, Pinelli., Arianna, Scardigli., Francesca, Camilli., Francesco, Sabatini., Gaetano, Zipoli., and Annalisa, Romani. (2014). UV protective properties of cotton and flax fabrics dyed with multifunctional plant extracts. *Dyes Pigments*, 105, 89-96.

- [5] Nattaya Punrattanasin, Monthon Nakpathom, Buppha Somboon, Nootsara Narumol, Nattadon Rungruangkitkrai, and Rattanaphol Mongkholrattanasit. (2013). Silk fabric dyeing with natural dye from mangrove bark (*Rhizophora apiculata* Blume) extract. *Industrial Crops and Products*, 49, 122-129.
- [6] Oytip Papat. (2009). *Textile and UV Protection: Case Study on Cotton Fabric with Kram Dye*. Research report of Rajamagala University of Technology Thanyaburi.
- [7] Mongkholrattanasit R., Kryštufek J., Wiener J., and Viková M. (2011). UV protection properties of silk fabric dyed with eucalyptus leaf extract. *The Journal of The Textile Institute*, 102, 272-279.
- [8] Jantip Setthayanond. (2018). *The Use of Turmeric and Chitosan as Textile Additive to Prevent Microorganisms and UV Protection*. Kasetsart University Research and Development Institute. Retrieved from <https://www3.rdi.ku.ac.th/?p=26317>
- [9] Sudaporn Tangkawanit. (2019, January-March). Dyeing of Nano Carbon and Titanium Dioxide Coated Monk Robes Using Natural Dye Powder. *The Journal of KMUTNB*, 29(1), 145-156.